

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno 361. Usque Ad Annum 395

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1758

VD18 90117786

§. 51. S. Gregorii Nazianzeni Sermo in Julianum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66032)

Quo tristiores fuere Gentiles Juliani morte, eo major lætitia Christianos omnes refecit; hanc in rem Gentilium aliquis non inepte ludens, dixit: *qua fronte Christiani affirmant, Deum suum esse injuriarum patientem? imo! nemo promptius, nemo terribilius, quam ipsorum Deus, hostibus suis irascitur; in Juliano nec uno momento temporis vindictam distulit.* Ubi Antiochiæ de Juliani morte relatum est, sponte omnes dies festos agere, & in lætitiâ effundi cœpere. Lætantium voces non tantum in Ecclesiis, & Martyrum oratoriis resonabant, sed etiam in Theatris clamabat populus: *jam quid sunt oracula tua, stulte Maxime! nisi putida mendacia? Deus vicit, & Christus ejus!* multo magis vero Juliani memoria omnibus execrationi fuit, postquam in Palatio ejus Antiocheno arcæ calvariis plenæ, & putei cadaveribus repleti, inventi sunt.

§. LI.

S. Gregorii Nazianzeni sermo in Julianum.

In communi lætitiâ S. Gregorius Nazianzenus orationes duas composuit, ut afflictos consolaretur, & pusillanimes, quibus prosperitas impiorum scandalo erat, confirmaret; Julianum vivis coloribus depingit, & in laudes Christianæ Religionis

Sæculum IV. nis excurret, ut ostenderet, quam stultum
 A. C. 363. fuerit consilium, hanc Religionem abo-

litam voluisse; admiratur vim Prædica-
 tionis, quæ, cum Gentibus esset stulti-
 tia, tamen Sapientes confudit, & per
 totum terrarum orbem dilatata est. Stupet

p. 77.

fortitudinem Martyrum, cruciatus
 corporum, quasi corporum expertes fuis-
 sent, sustinentium; *Hi sunt, quorum festa
 celebramus, inquit: qui Demones ejiciunt,
 qui ægrotos sanant, qui hominibus appa-
 rent, & prædicunt futura, quorum corpo-
 ribus, sive tangantur, sive honorentur,
 tantum virtutis inest, quantum sanctis eo-
 rum animabus; atque minimæ sanguinis
 guttæ, aut passionis eorum Signo æqualis
 virtus ac ipsis corporibus insidet.* Tum

p. 79.

Monachorum virtutes extollit, quos Phi-
 losophis, Imperatoribus, & Heroibus pro-
 fanæ antiquitatis opponit, &, quantum
 his omnibus viri illi Sancti fortitudine,
 constantia, divitiarum, voluptatum, &
 vitæ ipsius contemptu excellant, demon-
 strat. Tandem exiguum illorum nume-
 rum, qui inter Gentiles doctrina, aut vir-
 tute eminuerunt, comparat cum Christia-
 norum innumerabili multitudine, qui
 utriusque sexus, & omnis conditionis in
 omni habitabili terra illis non modo pa-
 ria, sed & majora perficiant, *non solum,
 inquit: obscuræ sortis homines, labori, &
 frugalitati assueti, ita vivunt, sed etiam
 opulen-*

opulentissimi, & nobilissimi, qui, ut JE-
sum Christum imitentur, asperrimum, sibi-
que inexpertum vitæ genus amplectuntur;
de nulla re disputant, & perfectionem suam
non in verbis, sed in virtute ponunt.

Ut ulterius ostendat, quam insana
fuerit Juliani molitio, subjungit: non per-
pendebat magnus ille in arte regnandi (si
Diis placet) Magister, superiorum tem-
porum persecuciones ideo Imperatoribus
non fuisse periculosas, quod tunc pauci ve-
ritatem agnoscerent, & necdum Religionis
Catholicæ veritas plurimorum mentibus
illuxisset; hodie vero postquam Doctrina
nostra ita invaluit, ut Christiani numero
Idololatrias longissime superent, Christianæ
Ecclesiæ ruinam moliri non poterat, quin
Romanorum potentiam concuteret, totum-
que Imperium in ultimum discrimen addu-
ceret. Quæ hic S. Gregorius dicit de mo-
dico Christianorum numero sub persecu-
tionibus præcedentibus, intelligi debent
in comparatione prodigiosi incrementi,
quod rebus pacatis sub Constantino, &
Constantio Religio Christi accepit; alias
enim Tertullianus suo jam tempore ja-
ctanter affirmabat, Christianorum nume-
rum absolute fuisse maximum, & ut per-
secutoribus resisterent, satis viribus va-
luisse, nisi Sancti Evangelii præceptis fu-
issent cohibiti.

Sæculum IV.
A. C. 363.

p. 80.

Sermo in
Julianum.

Apol. c. 37.

L 5

Tum

Sæculum IV.

A. C. 363.

p. 95.

p. 102.

Tum S. Gregorius eo magis Julianam
 persecutionem contra jus, fasque excita-
 tam, dicit, quo moderatius Christiani
 prospera fortuna utebantur; *an unquam*
vobis, inquit: pro malis, quæ nobis mis-
topere intulistis, vices reddidimus? quem
vestrum jure suo exuimus? in quem populi
furorem, aut Magistratum iracundiam
concitavimus? cui vitæ periculum creavimus?
quem vestrum, si dignus fuit, publicis
muneribus, & honoribus exclusimus?
 Ridiculum deinde dicit esse consilium
 quod Juliano in mentem venerat, ut Gen-
 tiles Christianorum usus imitarentur; *ita*
Christiana præcepta, inquit, ita nobis
 sunt propria, ut ea imitatione adimpleri
 ab aliis impossibile sit, quia non tam
 hominum prudentia, quam Divina Potestatis
 profecta, tempore confirmata sunt. Et
 inferius, fingens, quæ Julianus cogitave-
 rat, executioni esse data, *sit ergo, inquit:*
Theatrum, magnifice exstructum, con-
setur a Præconibus populus, convenienter
viri ætate, virtute, nobilitate generis.
Sapientia profana spectatissimi præsideant.
Purpura certe, & coronis ornati erunt.
nam Gentiles Dignitatum signa, eaque om-
nia, quibus Magnates a vulgo distinguuntur,
maximi faciunt; an in hac quoque
re eousque demittere se, & nos imitari nos
pigebit, ut veram animi magnitudinem et
morum probitate magis, quam in pompâ

exteriori constituent? quæ enim suo splendore oculos hominum attrahunt, vili pretio apud nos sunt; præcipua nobis cura est, animum hominis excolere, & populum, quem instituendum suscepimus, ad cælestia dirigere. Ex his verbis colligi debere videtur, necdum Episcopos, & Presbyteros magnificis ornamentis usos, sed simplicem fuisse, & modicum conventuum Ecclesiasticorum apparatus.

Tum S. Gregorius orationem profertur in hunc modum: *quid autem postea facietis? nempe oraculorum Divinorum Interpretes in medio vestri apparebunt, libros Theologicos, & Morales aperietis, pro quales libros, & quales Auctores! cantare jubebitis peritos bellissimam Hesiodi Theogoniam, & pugnantes Titanos, Gigantesque, terribilia nomina. Orpheum deinde, & Homerum inducit, atque fabulas absurdissimas, & obscæniſſimas dicendo perstringit. Ostendit, quam ineptæ sint allegoriæ, quibus eas explicare conabantur, nam si alia apud ipsos, inquit: sub his fabulis latet Theologia, ea nobis nuda exponatur, ut eam confutemus; quare vero res impias, gravissimo aspicientium scandalo, in templis, & altaribus populorum oculis objiciunt? si dicant, esse Poetarum inventa, quibus populos fabularum, & Musicæ amœnitatē ad se allicerent, quare his Poetis, Diis suis summam infamiam*

Sæculum IV.
A. C. 363.

Oratio
S. Gregorii
Naz. in Ju-
lianum.

p. 105.

Sæculum IV.
A. C. 363.

miam inferentibus, tantos honores exhibent, a quibus profecto, si quæ esset Deorum reverentia, impietatis pœnas ultimis suppliciiis exposcerent? etiam nobis sunt occulta Mystera, sed quæ foris apparent, honesta sunt omnia, & decora, quæ latent, sunt mirabilia, & prodigiosa; () Religio nostra est pulcherrimum corpus, quod non vili, & spernendo, sed honesto vestimento tegitur; fabularum vestrarum sensus latens incredibilis est, cortex turpis, & exitialis. Postquam satis in Paganorum Theologiam lusit, in Doctrinam eorum Moralem invehitur, monstrans, fabulas primis vitæ rationalis regulis repugnare, cum destruant unionem inter homines, quæ est Societatis civilis fundamentum, & reverentiam erga Parentes, cum non divitiarum contemptum, sed castitatis, & sobrietatis doceant. Deinde Doctrinæ Christianæ his summe contrariæ perfectionem opponit.*

p. 122.

In altera adversus Julianum oratione S. Gregorius vulgares Gentilium in Christianos objectiones indicat in hunc modum: Hæc dicimus nos miseri Galilæi, vi-

(*) In Cœna Protestantium nihil mirabile, nihil prodigiosum. Nam Signum cujusunque Religionis præstantissimæ, quilibet Princeps instituere potest, & ad ejusmodi institutionem non infinito JEsu Christi in suos amore, non Dei omnipotentia, de qua toties SS. Patres loquuntur, opus fuisse.

ricrucifixi adoratores, piscatorum, & stu- Sæculum IV.
A. C. 363.
pidorum Magistrorum Discipuli; nos, in-

quam! qui cantamus sedentes cum vetulis, p. 123.

longis jejuniis attenuati, fame semi-mor-

tui, noctem inutiliter vigilando transigen-

tes. Et post alia: non alia nobis erant ar- p. 128.

ma, non muri, non propugnacula, quam

sola in Deum spes nostra; omni humana

ope destituti, ostendimus sola Christiano-

rum contra Persecutores suos arma esse ad p. 129.

Deum preces. In fine duo ad Christianos

necessaria subjungit monita; primum

est, ut, castigationibus præteritis, ad suam

emendationem saperent, nec mari tran-

quillo tempestatibus obliviscerentur. Gau-

deamus quidem, inquit: absit autem, ut

lætitiæ nostræ signa sint ornatus corporis,

vestium luxus, epulæ, & ingluvies; cri-

mina vero, quæ post ebrietatem sequi non

ignoratis, nominare verecundia vetat.

Ne, quæso! fora publica, aut domorum

nostrarum vestibula floribus ornemus, nec

lampades accendamus; turpe esset domos no-

stras tibia sonitu, aut mensas pretiosis odo-

ribus debonestari. Ita Gentiles sua Novi-

lunia celebrare solent, nos vero Christia-

nos aliis modis Deo gratias agere oportet,

nempe animæ puritate, lætitiâ interna,

sanctarum cogitationum lumine, unctiõe

Mystica, & mensa spirituali. () Alte-*

rum

(*) Et Mensa Spirituali. His verbis S. Grego-
rius

Sæculum IV. rum ad Fideles monitum est; ne favore
 A. C. 363. te occasione ad vindictam, de Gentilibus

p. 130. 131.

sumendam, utantur, sed mansuetudine
 eos devinciant. *Qui vindictæ cupiditate, inquit: vehementissime æstuat, eos Deo
 iudicio relinquat! ne quidem nobis in
 mentem veniat, ut eorum bona fisco addi-
 ci postulemus, aut obtorto collo in iudicium
 trahamus, ut proscribantur, vel virgis ca-
 dantur; verbo, non cogitemus, inimicis
 nostris paria referre. Imo, si qua posside-
 mus, eos nostro exemplo meliores efficiamus.
 Si quis propinquorum vestrorum, aut Filius,
 aut Pater, aut affinis, aut amicus injuriam
 passus est, nolite eum aliquam mercedis parte
 defraudare. Satis nobis sit, videre, quod
 persecutores nostri in foris, & theatris
 publicis populi clamoribus confundantur,
 ipsique tandem agnoscant*

p. 132. *se a Diis suis fuisse deceptos. Hoc erat
 vindictæ genus, quod S. Gregorius Christianis
 suadebat. Quamvis in his duobus sermonibus
 S. Gregorius Juliano non parcat, non tamen
 plus justo ejus memoriam lædere dici potest,
 si cum iis, qui*

Am. XXV. Gentiles, & adultores ejus Libanius, &
 c. 4. Ammianus Marcellinus de ipso scripserunt,

rius Sacram Communionem Corporis & Sanguinis
 Christi manifeste indicat. Interpres Protestantus
 reddidit: p. 225. Und Geschmack an Geistlichen
 Dingen. Bellissime!

runt, comparentur. At in hoc Principe Sæculum IV.
 ita bona malis, malaque bonis mixta e- A. C. 363.
 rant, ut facillime laudari, vituperarique Aurel. Vict.
 salva veritate potuerit. de Cæs.

§. LII.

Jovianus pacem Ecclesiæ reddit.

Jovianus Imperator nullus dubitans, Ju- Soz. VI.
 lianum impietate sua toti Imperio pe- c. 3.
 ricula accersisse, nulla interposita mora, Socr. 3.
 ad Rectores Provinciarum scripsit, ut c. 44.
 Christiani in Ecclesiis convenirent. Tum
 vero victimarum sanguis, quem Julianus
 copiosissime fuderat, fluere cessavit, om-
 nia Idolorum templa claudebantur, oc-
 cultabant se Gentiles, & Philosophi Pal-
 lio, quod Græce *Tribonion* nominabatur,
 eratque eorum professionis signum, di-
 misso, vestitum vulgarem resumebant.
 Ex Joviani nummis dispicitur, quod cru-
 cem Labaro restituerit. Ecclesiis, Cle-
 ricis, viduis, virginibus immunitatem
 reddidit, sicut etiam Beneficia omnia,
 quæ Constantinus Magnus, & Filii ejus
 Religioni concesserant, & Julianus revo-
 caverat. Jovianus speciatim distributio-
 nes frumenti, quas Constantinus Ecclesiis Soz. VI.
 fieri indulserat, rursus imperavit; at pro- c. 3.
 pter annonæ penuriam, qua tunc Provin- Theod. IV.
 ciæ premebantur, tantum tertiam par- c. 4.
 tem reddi jussit, totum redditurum se,
 postquam fames cessasset, pollicitus. Le-
 gem